

MARIENE MOLLUSKEN UIT HET OOSTELIJK DEEL VAN DE MIDDELLANDSE ZEE, 28
Een eerste vondst van *Rhinoclavis kochi* var. *recurva*

Henk K. Mienis

MARINE MOLLUSCS FROM THE EASTERN MEDITERRANEAN, 28

A first find of *Rhinoclavis kochi* var. *recurva*

Two specimens of the exotic gastropod *Rhinoclavis kochi* (Philippi, 1848), Fam. Cerithiidae, with the coarse sculpture characteristic for the variety *recurva* (Sowerby, 1855), are here reported for the first time from the Eastern Mediterranean. The specimens were collected by the late Kalman Hertz on the most southern beach of Yafo, near Bat-Yam, Israel, on 15 August 2001.

Rhinoclavis (Proclava) kochi (Philippi, 1848), Fam. Cerithiidae, is van oorsprong een algemene spitshoren uit de Indische en Stille Oceaan, die ook heel algemeen in de Rode Zee voorkomt (Houbrick, 1978). Sinds 1963 komt zij ook in het oostelijk deel van de Middellandse Zee voor (Zenetos et al., 2004). De populaties voor de kust van Israël, in het bijzonder die in de Baai van Haifa op een diepte van 15-30 m, werden aanvankelijk (van 1963 tot ongeveer 1980) gekenmerkt door de grote dichtheid. Het aantal slakken per vierkante meter behaalde dikwijls een dichtheid van vele honderden, levende exemplaren. Barash & Danin (1992) beschouwde het dan ook als een van de meest algemene soorten langs de kust van Israël. Sinds de tachtiger jaren is de situatie echter in een razend tempo veranderd: waar vroeger elke hap met een dreg duizenden exemplaren opleverde, wordt nu slechts een enkel, meestal dood exemplaar aangetroffen (Dr. Bella Galil, mondelinge informatie). Wat dat betreft, is er weinig nieuws onder de zon, want met exotische soorten waaronder ook *Rhinoclavis kochi* valt, komt het vaak voor dat gevestigde populaties vaak in elkaar storten en zelfs geheel kunnen verdwijnen (Simberloff en Gibbons, 2004). In het geval van *R. kochi* is de soort niet helemaal verdwenen. Levende exemplaren worden zo nu en dan in minder diep water aangetroffen.

In de Rode Zee en hier en daar ook elders wordt naast de typische vorm van *Rhinoclavis kochi* met een fijne sculptuur ook een variëteit aangetroffen waarvan de sculptuur veel grover is. Deze vorm werd oorspronkelijk als een aparte soort beschreven: *Cerithium recurvum* Sowerby, 1855, maar wordt nu als een synoniem van *R. kochi* beschouwd (Houbrick, 1978).

Uit het oostelijk deel van de Middellandse Zee was tot nog toe alleen maar de typische vorm bekend. Maar tijdens het reviseren van materiaal in de verzameling van de onlangs overleden Israëliëse verzamelaar Kalman Hertz, dat nu deel uitmaakt van de mollusken verzameling van de Universiteit van Tel Aviv (Bar-Ze'ev & Singer, 2006), trof ik een klein monster aan van *Rhinoclavis kochi* dat door hem op 15 augustus 2001 verzameld was op het meest zuidelijke strand van Yafo nabij Bat-Yam. Dit monster bestond uit vijf typische exemplaren en twee exemplaren met de zogenaamde "*recurva*"-sculptuur. Daar zijn verzameling geen materiaal uit de Rode Zee bevat, kunnen we in het onderhavige geval

een verwisseling van lokaliteiten uitsluiten. Het is interessant om te weten of ook elders deze twee vormen in het oostelijk deel van de Middellandse Zee voorkomen.

Mijn dank gaat uit naar Dr. Bella Galil (National Institute of Oceanography, Shiqmona, Haifa) voor gegevens betreffende de huidige staat van *Rhinoclavis kochi* in de Baai van Haifa.

Literatuur

- BARASH, A. EN Z. DANIN, 1992. Annotated list of Mediterranean molluscs of Israel and Sinai. Fauna Palaestina – Mollusca I: 405 p., 372. fig. The Israel Academy of Sciences and Humanities, Jerusalem.
- BAR-ZE'EV, U. EN S. SINGER, 2006. The micro-shell collection of Kalman Hertz is donated to Tel Aviv University. - Triton, 14: 6.
- HOUBRICK, R.S., 1978. The family Cerithiidae in the Indo-Pacific Part 1: The genera *Rhinoclavis*, *Pseudovertagus* and *Clavocerithium*. - Monographs of Marine Mollusca, 1: 1-130.
- SIMBERLOFF, D. EN L. GIBBONS, 2004. Now you see them, now you don't! – population crashes of established introduced species. - Biological Invasions, 6: 161-172.
- SOWERBY, G.B., 1855. Thesaurus Conchyliorum, or monographs of genera of shells, 2, *Cerithium*: 847-858, pl. 176-186.
- ZENETOS, A., S. GOFAS, G. RUSSO EN J. TEMPLADO, [2003] 2004. CIESM Atlas of Exotic Species in the Mediterranean, 3: Molluscs. 376 p. CIESM Publishers, Monaco.

Adres van de schrijver:

Mollusc Collection, National Collections of Natural History
Dept. Zoology, Tel Aviv University
IL-69978 Tel Aviv, Israel.
E-mail: mienis@netzer.org.il